

INFORMAČNÍ

ZPRAVODAJ

1/2013

OBEC BOŽANOV

Vážení spoluobčané vážení čtenáři,

první měsíce roku jsou vždy ve znamení plesů a karnevalů. Tak tomu bylo i v letošním roce. Lednový hasičský ples a dětský maskarní karneval doplnil v únoru obecní maskarní ples. Výtěžek z obecního plesu poslouží dětem z mateřské školy na úhradu výletu do zoologické zahrady. „B“ klub pak zavítá do 3D kina v Hradci Králové.

Karel Rejchrt

ZPRÁVY Z RADNICE ANEB CO JE NOVÉHO V OBCI

Zastupitelstvo obce schválilo upravený plán rozvoje obce v roce 2013. Důvodem úpravy plánu rozvoje je skutečnost, že obec neobdržela dotaci z programu obnovy venkova na opravu místní komunikace v dolní části obce. V programu obnovy venkova, který vyhláší Královéhradecký kraj, byly kráceny finanční prostředky na jednu třetinu stavu minulých let. Z tohoto důvodu byla uspokojena pouze malá část žadatelů, vesměs na havarijní projekty. Obec požádá o finanční prostředky na opravu komunikace opět v roce 2014, kdy má vzhledem k nastaveným kritériím větší šanci uspět.

Další projekt, který se posouvá na rok 2014 z důvodu nezískání dotace je oprava střechy nad jevištěm Obecního domu. Naopak se do realizace v roce 2013 dostalo několik drobnějších projektů, a nově i výstavba skladových prostor. Tento projekt bude ovšem realizován pouze v případě, že dojde k prodeji stávajících skladových prostor v HD. Cílem projektu je umístit veškeré zázemí do jednoho prostoru.

Realizace projektů plánu rozvoje obce v roce 2013

Název	Rozpočtové náklady	Skutečné náklady	Výše dotace	Vlastní podíl obce	Stav realizace
Pěší zóna – herní prvky	150 000,00	0,00	66 000,00	84 000,00	Realizace
Rekonstrukce márnice – II. etapa	262 593,00	0,00	* 236 000,00	26 593,00	
Rekonstrukce vodovodního řadu a vodojemu EČ	368 000,00	0,00	** 228 000,00	140 000,00	
Rekonstrukce kuchyně hostince	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	Realizace
Nákup strojů pro EČ	348 000,00	0,00	95 903,00	252 097,00	Realizace
Multifunkční dům	450 000,00	0,00	0,00	450 000,00	
ČOV – výstavba ČOV EČ	350 000,00	0,00	0,00	350 000,00	
Skladové prostory pro EČ	770 000,00	0,00	0,00	770 000,00	
Výměna oken na č.p.4	85 000,00	0,00	0,00	85 000,00	
Dt. poskytnutá na opravu fasád	60 000,00	0,00	0,00	60 000,00	
Dt. poskytnutá na výstavbu rodinných ČOV	60 000,00	0,00	0,00	60 000,00	
Celkové náklady	3 103 593,00	0,00	625 903,00	2 477 690,00	

* realizace v případě získání dotace

** částečná realizace v případě získání dotace

Rekonstrukce kuchyně obecního hostince.

Od začátku letošního roku provádějí zaměstnanci obce rekonstrukci kuchyně obecního hostince. Cílem této rekonstrukce je zajistit stravování pro stále se zvyšující počet návštěvníků naší obce v letních měsících. Celá rekonstrukce by měla být dokončena v první polovině měsíce dubna.

KANALIZACE V OBCI

Povinnost čištění odpadních vod je daná zákonem. Většina obcí na Broumovsku se rozhodla pomoci občanům a připravuje, či již realizuje výstavbu čistíren odpadních vod a splaškových kanalizací. Naše obec připravuje projekt k odkanalizování středu obce a to od čp. 138 po čp. 13. K uvedenému záměru byl v loňském roce proveden průzkum mezi majiteli jednotlivých nemovitostí spadajících do uvedeného území. Z tohoto průzkumu vyplývá, že záměr obce odkanalizovat tuto část obce podporuje naprostá většina majitelů nemovitostí. Obec ve

snaze zajistit budoucím odběratelům přijatelnou cenu stočného a ochránit je od případných zmařených investic se v předstihu rozhodla informovat vlastníky nemovitostí, kterých se připojení na splaškovou kanalizaci týká o povinném připojení nemovitosti na splaškovou kanalizaci v obci Božanov. Tato povinnost je dána ustanovením § 3 odst. 8 zákona 254/2001 (povinnost připojit se na kanalizaci v případech, kdy je to technicky možné). Ekonomika čištění odpadních vod je závislá na počtu zapojených domácností do tohoto systému. Čím víc domácností bude napojeno na centrální čištění, tím bude cena stočného nižší.

Pro vlastníky nemovitostí, kteří se nacházejí mimo území plánované výstavby splaškové kanalizace připravuje obec dotační program na financování výstavby domovních čistíren. Program bude obdobou již vyhlášeného dotačního programu na opravu fasád.

Ještě vysvětlení k tabulce „Porovnání nákladů na výstavbu a provoz čištění odpadních vod pro tříčlennou rodinu po dobu 25 let.“

Proč právě po dobu 25 let ? Životnost domovních čistíren odpadních vod je stanovena u většiny čistíren na 25 let, některé části technologie však pouze na 6 let.

Vstupní investice zahrnuje zpracování projektové dokumentace (cca 6 tis.Kč), vydání stavebního povolení (300,-Kč), nákupu čistírny (cca 40 – 45 tis. Kč) a montáže včetně zemních prací a napojení (cca. 9 tis. Kč) V případě, že se nenacházíte v blízkosti vodoteče s dostatečným celoročním množstvím vody, je jedinou možností vybudovat další zařízení pro vsakování vyčištěných odpadních vod včetně hydrogeologického posudku. Nelze tedy v žádném případě zaústit vývod z domácí čistírny odpadních vod do propustků nebo příkopu !!!

Tento článek rozhodně není napsán s úmyslem za každou cenu upřednostnit centrální řešení čištění odpadních vod, ale poukázat na možná rizika spojená s ukvapeným řešením.

Porovnání nákladů na výstavbu a provoz čištění odpadních vod pro tříčlennou rodinu po dobu 25 let.

Náklady jsou uvedené v součtu za 25 let !	Domáci ČOV	Napojení na kanalizaci
Vstupní pořizovací investice	60.000,00	0,00
Elektrika (příkon 60W)	28.250,00	0,00
Ostatní náklady (rozbory, odvoz kahu, atd.)	12.500,00	0,00
Oprava a údržba zařízení	5.000,00	0,00
Předpokládané stočné 3750 m3/25 let x 14,00 Kč +2500,-(pevná složka stočného)	0,00	54.500,00
Náklady celkem po dobu 25 let	105.750,00	54.500,00
Průměrné roční náklady	4.230,00	2.180,00
Průměrné roční náklady na 1 osobu a rok	1.410,00	727,00

VODOVOD A KANALIZACE

Vodné a stočné v roce 2013.

Vodné je úplata za vodu dodávanou z veřejného vodovodu, tj. za výrobu a distribuci pitné vody. **Stočné** je úplata za vodu odváděnou veřejnou kanalizací, tj. za odvedení (odkanalizování) odpadní vody a její čištění.

Způsob stanovení cen

Kalkulace cen vody a stočného vychází z platných předpisů pro věcně usměrňované ceny (Cenový věstník MF ČR). Zpracovatelem je provozovatel vodohospodářské infrastruktury, který návrh kalkulace předává k odsouhlasení zastupitelstvu obce.

Návrh kalkulace stočného počítá s kalkulovanou ztrátou hrazenou obcí. Důvodem je skutečnost, že výstavba ČOV bude v obci probíhat postupně a ti odběratelé, kteří mají zajištěno čištění odpadních vod dle zákona by paradoxně byli potrestáni placením vyššího stočného.

Kalkulace ceny vodného a stočného pro období od 1.1.2013 do 31.12.2013

	Název položky	Voda pitná	Voda odpadní
1	Materiál	55 000,00	4 000,00
1.1.	Ostatní materiál	55 000,00	4 000,00
2	Energie	0,00	28 000,00
2.1.	Elektrická energie	0,00	28 000,00
3	Mzdy	80 491,00	12 000,00
3.1	Mzdové náklady	80 491,00	12 000,00
4	Ostat. přímé náklady	199 000,00	13 000,00
4.1.1	Prostřed. na obnovu	120 000,00	0,00
4.2.	Opravy majetku	5 000,00	2 000,00
4.4.	Daně a poplatky	54 000,00	0,00
4.5.1	Laboratorní služby	20 000,00	4 000,00
4.5.2	Ostatní služby	0,00	7 000,00
5	Správní režie	12 000,00	1 000,00
6	Kalkulační zisk	30 000,00	0,00
7	Kalkulační ztráta		- 40 000,00
	Celkové náklady	376 491,00	18 000,00
	Spotřeba vody m3	20 861	2 600
	Počet odběratelů	191	35

Dvousložková cena vodného pro rok 2013

1	Pevná složka vodného	396,69 Kč/rok/odběratel
2	Pohyblivá částka vodného	17,12 Kč/m3

Cena vodného se již třetím rokem nemění ! Změna je pouze u sazby DPH

Dvousložková cena stočného pro rok 2013

1	Pevná složka stočného	94,63 Kč/rok/odběratel
2	Pohyblivá částka stočného	6,68 Kč/m3

Cena stočného se se snižuje o 2/3 !

Ceny jsou uvedené včetně 15% DPH.

Porovnání cen vodného v regionu od 1.1.2013

Roční spotřeba m3	Obec Božanov	Vak Náchod	Kolik korun ročně ušetříte
30	910,29	1 053,00	142,71
50	1 252,69	1 755,00	502,31
100	2 108,69	3 510,00	1 401,31
150	2 964,69	5 265,00	2 300,31
200	3 820,69	7 020,00	3 199,31

Porovnání cen stočného v regionu od 1.1.2013

Roční spotřeba m3	Obec Božanov	Vak Náchod	Kolik korun ročně ušetříte
30	295,03	989,10	694,07
50	428,63	1 648,50	1 219,87
100	762,63	3 297,00	2 534,37
150	1 096,63	4 945,50	3 848,87
200	1 430,63	6 594,00	5 163,37

HISTORIE OBCE

Překlad z knihy Oswalda Hofmanna, Die Gemeinde Barzdorf,

vydané v roce 1987, nakladatelstvím Heimatkreis Braunau/Sudetenland e.V..

Přeložil - Ladislav Dlabač

I. část

Z pera našeho velkého šumavského básníka Adalberta Stiftera pochází tento citát:

„Národ, který nezná své dějiny, nerozumí sám sobě a své současnosti“

To by nám mělo být upomínkou a zároveň motivem. Z historie bychom se měli učit a brát si z ní ponaučení. Bohužel to mnozí dosud nepochopili.

Historie Barzdorfu/Božanova je součástí historie Broumovska, města Broumova a řádu Benediktinů v Broumově. Několikrát byla zpracována členy řádu benediktinů páterem Laurenzem Winterou, páterem Vinzenzem Maiwaldem a naposledy do hloubky páterem Dr. Bedou Franzem Menzlem.

Moje zobrazení rané historie a založení Božanova jsou dle pojednání vydané učitelským spolkem Broumovsko v roce 1894 „Broumovská vlastivěda“ a z podrobné historické části vlastivědné knihy „Das Braunauer Land“ vydané v roce 1971 vlastivědným kroužkem Braunau/Sudetenland. Zde popisuje páter Dr. Menzel nejnovější výsledky bádání o osídlení Broumovska. Dalším zdrojem byla vlastivěda hrabství Glatz.

Raná historie a osídlení

V prvním tisíciletí našeho letopočtu nebyla naše země až na několik pohraničních hlídek vůbec osídlena. Byla pokryta hlubokým, neproniknutelným, divokým pralesem, hercynským lesem, který byl částí pohraničních hvozdů Čech. Vlastníky byla česká knížata. V 10. století zde panoval silný rod Slavníkovců, z kterého pocházel Sv. Vojtěch. Po násilném vymření tohoto rodu v roce 996 se vrátilo panství zpět zemi. Podle tehdejšího zemského zákona spadala oblast až ke Stěnám (Broumovsko) pod zemský soud v Klodzku, zatímco část za nimi od Hlavňova (Policko) patřila ke Kralévohradecké župě.

Předpokládá se, že z raných osad Náchoda a Klodzka vedla do Polska důležitá průmyslová cesta „Královská cesta“, která byla chráněná pohraniční stráží a hojně používaná lovci a rybáři. Božanovský potok se nazýval Busa. Současný český název Barzdorfu je Božanov. Po založení Broumova a prvních klášterů majetků (řád Benediktinů) následovalo v krátkém sledu zakládání vesnic. **Tím začala německá kolonizace**, do Broumova přišlo německé obyvatelstvo. Osídlení našeho prostoru bylo převážně z oblasti Slezska přicházejícími Franky, Duryňci a Sasy, zatímco Broumov byl později též osídlen vlámskými pláteníky.

V roce 973 zřídil německý císař Otto Velký Pražské biskupství a podřídil ho arcibiskupství v Mohuči. Prvním biskupem byl Sas Thietmar. Od té doby byly zakládány v Čechách mnohé kláštery, mezi jinými i klášter v Broumově Benediktinského řádu. Zejména **opat Martin** (1253-1278) podporoval kolonizaci.

Opat Martin osídlil v roce 1253 německou kolonii pod vedením lokátora* Bertholda Božanovskou oblast a založil zde vesnici **Bertoldsdorf** později zvanou **Bertelsdorf** z něhož vznikl **Barzdorf (Božanov)**. Božanov byl tedy založen jako jedna z prvních vesnic na Broumovsku.

Pokračování příště.

Vážení občané Božanova

jsme parta mladých lidí, kteří se znají ze školy, z fotbalu, z práce, z křesťanských, sportovních a kulturních akcí v Praze, v Brně i jinde v ČR. V posledních třech letech jsme se setkávali i na SummerJobu.

Co se pod názvem SummerJob skrývá? Stručně řečeno je to týdenní dobrovolnická brigáda pro mladé lidi (18 – 35 let). Hlavní myšlenka, jež dala vzniknout akci SummerJob, byla spojit volný čas o prázdninách s konkrétní pomocí druhým, třeba i cizím lidem. Po několika víkendových brigádách se uskutečnil v červenci 2010 první ročník SummerJobu na Manětínsku v Plzeňském kraji. V tomto regionu proběhla akce celkem třikrát, v roce 2012 na ni přijelo již 100 účastníků.

Jejím hlavním cílem je poskytnout konkrétní pomoc (např. manuální práci). Každý večer organizátoři připravují kulturní program (koncerty, divadla, přednášky), na něž jsou zvaní místní obyvatelé.

Jinými slovy je to také příležitost se přátelsky setkat, společně se bavit, pomoci sousedovi, těšit se z dobře udělané práce, prostě mít radost ze společenství a ze života. To vše se točí kolem práce, která spojuje lidi.

Nyní několik praktických informací:

SummerJob se letos poprvé uskuteční v Martínkovicích, Božanově, Otovicích, Křinicích a Šonově v termínu 28.8. – 4.7. 2013.

Přijede okolo stovky nadšených mladých lidí. Bude dobře, když jejich ruce budou smysluplně využity při práci, u které by se vám hodilo několik pomocníků, nebo kterou potřebujete doma či na hospodářství udělat.

Pokud víte třeba o sousedovi, který pomoc potřebuje, dejte mu o nás, prosím, vědět. Přislíbit Vám můžeme odvedenou práci, věříme ale, že i díky Vám přibude bonus v podobě příjemných setkání a sdílené radosti.

Možné druhy práce, které jsme v minulých letech dělali:

- práce na stavbě, při úpravě zahrad
- natírání nebo malování objektů
- vyklízení stodol a púd
- uklízení a pomoc v domácnosti u starých nebo nemohoucích lidí
- řezání a štípání dřeva
- práce na obecním majetku (úprava parků, veřejných prostor, apod.)

Pokud máte tip na práci, se kterou bychom Vám, nebo Vašemu sousedovi mohli pomoci, nebo si zatím nejste jisti, ale rádi byste to předem prodiskutovali, řekněte o tom co nejdříve Vašemu panu starostovi/starostce (jsou o akci SummerJob informováni), nebo se na níže uvedených kontaktech ozvěte přímo nám.

Těšíme se na Vás!

hlavní koordinátoři:

Lukáš Bajer – tel. 777 218 554, bajeluk@matfyz.cz

Vojtěch Jurásek – tel. 733 755 964, vojtajurasek@centrum.cz

domlouvání práce:

Tomáš Novák – tel. 724-814.985, tnovak@seznam.cz

Internet: summerjob.naplno.net, summerjob@naplno.net

Informace o činnosti TJ Sokol Božanov.

Vážení přátelé sportu a občané Božanova, v této zprávě se dozvíte o tom, jak probíhala činnost tělovýchovy v minulém roce a jaké máme představy o činnosti TJ pro tento rok.

V současné době má TJ Sokol Božanov 31 členů. Všichni víte, že náklady na sportovní vyžití jsou velmi vysoké. Pryč jsou ty doby, kdy činnost tělovýchovy na vesnicích velkou měrou podporoval stát nebo okres ČSTV. Nyní velmi významnou finanční částkou podporuje obec sport v naší vesnici. Těžko by bez této podpory ve vsi tělovýchova existovala. Proto je i na nás, abychom si sami zajistili nějaké vlastní finanční zdroje.

V loňském roce jsme pořádali několik akcí:

- 12.02.2012 – karneval na ledě, děti se vyřádily
- 07.04.2012 – sběr železného šrotu
- 02.06.2012 – dětský den na téma pomocníci v domácnosti, velká účast
- 07.07.2012 – brigáda při akci „Den pro obec“ při organizaci a obsluze
 - brigáda při úpravách nového sportoviště
- 11.08.2012 – výlet na chatu „Pod Korunou“, rodiče i děti, opékání buřtů, volejbal, přes nepříznivé počasí dobrá účast i zábava
- 27.10.2012 – zábava na obecním sále, velká účast, hudba hlavně pro mladší ročníky, pěkný výdělek pro organizaci
- 27.12.2012 – vánoční turnaj ve stolním tenise
- 30.12.2012 – tradiční „Poslední kop“, po fotbalu posezení v kabinách s rautem – jídlo a pití (kdo co donesl) co hrdlo ráčí

V tomto roce máme v plánu několik hlavních akcí:

- 1) dětský den – téma ještě bude upřesněno
- 2) brigády dle potřeby obce
- 3) brigády na úpravy a opravy hřiště
- 4) turistický výlet i pro děti – bude upřesněno
- 5) zábava na hřišti nebo na sále
- 6) vánoční turnaj ve stolním tenise
- 7) poslední kop – rozloučení s rokem 2013

Mimo jiné probíhá sportovní zápolení na nově vybudovaném hřišti s umělým povrchem v tenisu, volejbalu a nohejbalu. Letos nám zima moc nepřála. Když už mrzlo a s velkým úsilím se udělala na tomto hřišti ledová plocha, po týdnu bruslení led roztál. Na obecním sále se v zimním období hraje 2x v týdnu stolní tenis pod vedením p. Brože. Také v tomto období probíhá cvičení žen pro udržení kondice a postavy.

V současné době fotbalový oddíl hraje nejnižší soutěž okresu. Pro diváky jsou zápasy atraktivní, mužstvo často vyhrává, chodí hodně diváků a fandové vidí jak výhry tak i plno branek. Vstupné na utkání je 15 Kč, ženy a děti uvidí fotbal zdarma. Nedělní odpoledne při domácích zápasech fanouškům zpestří pívko, uzené klobásky a vyhlášené koláče prodávané v „altánku“ za lidové ceny p. Chotěborskou.

Na závěr – našim cílem je zapojit do činnosti a pobavit co nejvíce občanů. Zároveň děkujeme všem za dosud odvedenou práci pro Sokol.

Josef Ptáček

Rozpis jarní části zápasů TJ Sokol Božanov.

Datum	Den	Domáci	Hosté	Začátek
6.4.2013	sobota	So. Stárkov	TJ Božanov	16:30
14.4.2013	neděle	TJ Božanov	TJ Velké Poříčí B	16:00
20.4.2013	sobota	So. Ruprechtice	TJ Božanov	16:00
28.4.2013	neděle	TJ Božanov	Ji. Martinkovice	16:00
4.5.2013	sobota	So. Otovice	TJ Božanov	15:00
19.5.2013	neděle	TJ Božanov	So. Ruprechtice	16:00
26.5.2013	neděle	TJ Božanov	So. Stárkov	16:00
2.6.2013	neděle	TJ Velké Poříčí B	TJ Božanov	17:00
8.6.2013	sobota	TJ Božanov	So. Zábrodí	16:00

Kulturní akce v roce 2013

Kalendář kulturních a sportovních akcí v roce 2013					
Leden	25.1.2013	Ples hasičů	Červenec	6.7.2013	DEN PRO OBEC
	26.1.2013	Dětský maskami karneval	Srpen		Rozloučení s létem
Únor	09.2.2013	Obecní maskami ples	Září		Drakiáda
					Posezení s důchodci
Březen	09.3.2013	Božanovský ZELÁK	Říjen		Taneční zábava
Duben	30.4.2013	Pálení čarodějnic	Listopad		Taneční zábava
Květen	18.5.2013	Soutěž v hasičském sportu	Prosinec	30.11.2013	Oslavy adventu
	11.5.2013	Oslavy DNE MATEK			Turnaj ve stolním tenise
Červen		Dětský den		30.12.2013	Poslední kop

Změna vyhrazena. Přesný termín konání akcí najdete na stránkách www.obecbozanov.cz

Božanovský zelák již po čtrnácté.

Čtrnáctý ročník soutěže o nejlepší kysané zeli uspořádalo Sdružení přátel obce Božanov. V sobotu 9. března se plným sálem Obecního domu v Božanově linula vůně více jak třiceti vzorků kysaného zeli. K poslechu hrála harmonika.

V hlavní kategorii, kdy jednotlivé vzorky hodnotila odborná porota zvítězila paní Radka Součková ze sousedních Martinkovic. Na druhém místě se umístil pan Miloslav Sloupenský, a na třetím místě pan František Šponiar.

V kategorii, kterou hodnotili diváci a zelmistři zvítězila paní Gerda Hubálková z Broumova. Na druhém místě se umístil pan František Šponiar, a na třetím místě manželé Procházkovi z Broumova.

V BANÁTU JAKO DOMA

(Rozhovor s Evou Pichovou, organizátorkou záslky humanitární pomoci pro českou vesnici v rumunském Banátu).

Mnozí z nás mří do zahraničí, občas i do tzv. exotických oblastí na dovolenou, za poznáním, nevšedními zážitky či na služební cestu. Málokdo však zřejmě slyšel a zná nebo někdy navštívil českou menšinu v rumunském Banátu. Jednou z těch, jež takovou cestu absolvovaly a navíc za bohuibým účelem, je slečna Eva Pichová z Broumova.

Můžeš nám, Evo, na úvod našeho rozhovoru prozradit něco o historii destinace, kterou jsi navštívila? Jak se vůbec Češi v Rumunsku objevili a co je vedlo k zakládání osad stovky kilometrů daleko od domova?

V 18. století Turci dobývali střední a východní Evropu a balkánské státy skoro všechny skončily v jejich područí. Rakouské císařství se proto cítilo být ohroženo a snažilo se zachovat svá území nenarušená. Banát, oblast ležící blízko dnešních srbských hranic, byl v té době rakouskou hraniční provincií zvanou Militarygränze – Vojenská hranice.

Zalidnění tohoto prostoru se ukázalo být strategickou i hospodářskou nutností. Situace využil bohatý podnikatel se dřevem Magyarly (Maďarli), který si od vlády za minimální cenu pronajal obrovské zalesněné pozemky. Vykácené dřevo pak draze prodával a uvolněnou půdu odevzdával zpět vládě.

V liduprázdném kraji plném divoké zvěře bylo prakticky nemožné sehnat nájemné dřevaře a dělníky ke kácení pralesů a k vyvážení dřeva. Magyarlyho napadlo poslat do Čech několik agentů, aby pod slibem zaručení slušného výdělku, bezplatného dřeva na výstavbu domů a poli vhodných k samostatnému hospodaření, přilákali k osídlení divočiny tamější obyvatele. Zanedlouho se mu podařilo nashromáždit slušný počet pracovních sil.

V roce 1823 se z Čech vydali na cestu první vystěhovalci do „země zaslíbené“. Byli to většinou dělníci z hor, dřevaři, truhláři, tesaři a kováři, kteří doma dřeli bídu s nouzí. Dostali se do poměrně nepřístupných kopců, kde napřed museli vykácet les, dřevo odvést majiteli, pařezy vyvrátit, a teprve potom mohli obdělávat půdu.

Když vojenská správa zjistila, jak jsou Češi pracovití, sama se rozhodla kolonizovat i ostatní části Banátu příslušníky našeho národa. Kolonizační úřady vystěhovalcům nabízely skvělé výhody: měli být na deset let osvobozeni od služby v zemské obraně, na stejně dlouhou dobu jim měly být prominuty veškeré daně, měli zdarma obdržet dříví na stavby domků a každá rodina navrch ještě obilí na setbu a vhodnou půdu.

Slíbené podmínky však dodrženy nebyly. Kapacita obyvatelných prostor nestačila. V některých domcích bydlelo i několik rodin pohromadě. Zásobování vázlo, lidé trpěli nedostatkem pitné vody. Slíbená půda byla též porostlá pralesem, který bylo nutno vykácet a paseky obdělávat na ornici. Česká houževnatost, píle, zručnost a praktické dovednosti však překonaly veškerá strádání. Stavba vlastních usedlostí, hospodářských stavení a úprava rolí rychle pokračovala. Někdy se ale stalo, že ve vesnicích sotva vystavěných po vymýcení lesů vyschly prameny, a bylo tudíž nutno osadu opustit. Po této zkušenosti byly nové vesnice zakládány u horských potůčků. Kolonisté postupně přicházeli ze všech koutů Čech a zakládali další a další vesnice, z nichž šest se dochovalo do současnosti. Leží v jižním Banátu v těsné blízkosti Dunaje, který tvoří přirozenou hranici mezi Rumunskem a Srbskem.

A jak to v Banátu vypadá dnes? Bylo by možné tam třeba strávit dovolenou? Jak se žije potomkům někdejších českých vystěhovalců? Nejde, pro současného „zhýčkaného“ českého turistu, o příliš zaostalý kout světa?

Chce-li člověk zažít netradiční dovolenou, během níž spojí poznání s odpočinkem, projde se krásnou krajinou v horách nad Dunajem, či ochutná ten nejlepší domácí sýr a pozná ochotné přátelské lidi, případně zažije neopakovatelně temnou noc a ticho, pak český Banát v Rumunsku je ta správná volba. Příroda je tu opravdu nádherná, civilizací téměř nedotčená. Z vrcholků kopců za jasného jitra všude okolo jen zelené hory, které na jihu lemuje mohutný Dunaj. Mytí v lesním potoce či buzení kohoutím kokrháním vyvolává romantickou představu zašlých časů.

Za těmito kulisami se ale ukrývá chudoba, tvrdá práce, těžké životní podmínky a s tím spojená snaha místních obyvatel odejít za lepším životem. Mladí lidé už dále nechtějí podobné útrapy snášet, a tak odcházejí do měst a také do České republiky, kde by se nemuseli živit jen tím, co si sami vypěstují na kamenitých polích bez techniky, bez zabezpečení trvalé závlahy a v obavách z příští zimy.

Česká kultura však uprostřed rumunských hor slaví již stoosmdesátiletou tradici. Místní obyvatelé vždy byli a zůstávají navzdory nelehkým podmínkám veselí a vstřícní.

Život v Banátu plyne prostě - bez vyspělé techniky. O to silněji tu však vane duch vzájemné lidské sounáležitosti. Ne snad, že by místním byly vymoženosti moderního světa úplně cizí. Globalizace došla i sem, takže dobře znají coca-colu i nejnovější typy mobilních telefonů. S mobily to ale není jednoduché. Není tu signál a pokud se nějaký dostaví, pak jde obvykle o srbského operátora, jehož služby jsou i pro našince dost drahou záležitostí. Například - splachovací záchody tu vybavení jsou, ale vzhledem k tomu, že většina vesnic leží na horských potocích a voda je tu vzácná, často nefungují. Suchý záchod na dvorku

se pak stává nepostradatelným. Automobilový průmysl díky své agresivní reklamní kampani rovněž dorazil i do tohoto zapomenutého kraje. Příjezdové cesty do českých vesnic v Banátu však nejsou udržované jen zpevněné šterkem a vesměs rozbité, takže se nakonec nejlépe osvědčil model Dacie z roku 1982, který přežije snad všechno. Většina obyvatel je odkázána na svá políčka a malá hospodářství. Těžba v lese ustala, antracitové doly, které po léta zaměstnávaly podstatnou část obyvatel, byly uzavřeny.

Krajané jsou ovšem stále velmi hrdí na svou národnost. S rumunskými rodinami se stýkají jen málo a smíšená manželství jsou spíše výjimkou. Děti se na základní škole učí česky, v rodinách se zpívá i mluví česky, vaří se česká jídla.

Zajímalo by mne, jak Tě napadlo do Banátu odcestovat, proč zrovna tam a jak ses vůbec k organizování humanitární pomoci dostala?

Zjara mi bývalá spolužačka poslala e-mail s následujícím textem: ... „jsi stejně praštěná jako já, nechceš se mnou jet do Rumunska?“ Protože si myslím, že jsem ještě praštěnější než ona, rozhodla jsem se bez váhání.

Nakonec se ukázalo, že se nejedná o žádnou „hurá akci“, ale o dobře zorganizovanou výpravu, jejímž jedním z hlavních iniciátorů je nadace Člověk v tísni. Prostě se pár lidí sešlo a dospělo k názoru, že by se na území Banátu v Rumunsku a na krajanů, kteří zde žijí, nemělo zapomínat. Podařilo se jim ve vesničce Eibenthal zorganizovat netradiční hudební festival na její podporu. Hlavním cílem bylo zvýšit povědomí občanů České republiky o této oblasti, aby rozvojem turistického ruchu do budoucna přispívali ke zlepšení životní úrovně zdejších obyvatel. Organizátorům se podařilo pozvat pár českých kapel v čele se skupinami Divokej Bill, Mňága a Žďorp či Lucii Redlovou. Všichni účinkující vystupovali zdarma a nečekaně se tu jako divák objevil i známý bavič Petr Novotný. Prý to přijel omrknout, aby věděl, kam příští rok vyrazit.

Ihned jsem příslušnou nadaci kontaktovala, abych se dozvěděla, jak se mám na cestu připravit a čím můžu být užitečná. Zprvu byli zaskočení, potom překvapení a nakonec nadšení. Pověřili mne, abych kontaktovala paní učitelku ze Základní školy v Eibenthalu a vyzvěděla od ní, kde je nejvíc tláčí bota. Pak jsem oslovila starosty obcí Broumovského výběžku i některé podnikatele a výsledkem bylo 10 banánových krabic a 3 velké kufry školních, hygienických a zdravotnických pomůcek, barevných publikací, DVD s tematikou našeho regionu, ale i cukrovinek pro děti. Kakao, káva, čokoláda, ale i např. léky udělaly krajanům v Banátu velkou radost, neboť podobné zboží tam vyjde příliš drahé. Kvalitní froté ručníky tvořily příslovečnou třešničku na dortu.

Ráda bych na tomto místě poděkovala všem, kteří se na tuto humanitární akci přispěli:

- města Broumov, Meziměstí, Teplice nad Metují
- obce Adršpach, Božanov, Martínkovice, Heřmánkovice, Šonov, Křinice, Hynčice

- Agentura pro rozvoj Broumovska, Základní škola Teplice nad Metují, Diakonie Broumov, HOBRA Školník, s. r. o.
- rodina Kortišových Hynčice, J. Fatura Jetřichov a další jednotlivci

A proč zrovna Banát a jedna malá škola, vždyť zapojit se lze do mnohem viditelnější a snad i účinnější formy humanitární pomoci...

Než jsem přišla na Broumovsko, věnovala jsem se několik let charitativní práci pod křídly CCŠH(Církve československé husitské). V roce 1992 jsem jela jako doprovod kamionu s humanitární pomoci do Záhřebu v bývalé Jugoslávii, kde se tenkrát válčilo. Na místě jsem, bohužel, získala neblahou zkušenost. Všechno, co se dá zpeněžit, se druhý den objevilo na černém trhu a k potřebným se ty věci vůbec nedostaly.

Nějak jsem pak na tento druh pomoci zanevřela a od té doby, pokud se rozhodnu pomáhat, musí to být ve prospěch konkrétních lidí na konkrétním místě. Věděla jsem, že výpomoc krajanům v Banátu nebude zneužita, neboť všechno, co jsem do Rumunska přivezla, bylo vyloženo přímo ve škole. Paní učitelka Rohařová vše pečlivě vytřídila, jákala nad jednotlivými dárky a přidělovala je dychtivým, ale ukázněným dětem a rodinám. DVD, barevné publikace a časopisy stejně jako školní pomůcky zůstaly ve škole pro potřeby výuky.

Ještě bych Tě poprosil o pár osobních dojmů z festivalu i z běžného života ve vesnici, pro našince nepochybně exotické...

Festivalu se mimo jiné zúčastnila i skupina Divokej Bill, se kterou jsem dokonce cestovala autobusem. Byli to chlapi, jakých naleznete všude v okolí mnoho. Pár jejich písniček jsem sice znala, jejich identitu nikoli. Vláčela jsem svůj malý vagón zavazadel a hledala příhodnou „oběť“, která by mi s ním pomohla. Zeptala jsem se chlapů stojících a pokušujících u autobusu – no a najednou poměrně slavná kapela Divokej Bill nosila banánové krabice a kufr s dary z Broumovska a ještě několikrát je potom překládali kvůli své aparatuře a po příjezdu na místě vykládali. No, zkrátka si to hoši užili. Nejsou to žádní nafoukanci a neštití se pomoci v pravý čas.

Z hudební produkce pro mne bylo největším zážitkem vystoupení tamních folklorních souborů. Přestože mnozí z dnešních obyvatel Banátu nikdy v Čechách nebyli, hovoří nádhernou češtinou, zpívají české písně a mají několik tanečních souborů, které tvoří tanečníci napříč generacemi - od nejmenších dětí až po úctyhodné kmety.

Ve vesnici jsem se cítila jako doma. Babičky postávaly u cesty, opíraly se o plot a pozorovaly vesnický mumraj. Holčína kolem mne proletěla na kole, v mžiku se pokřižovala, to když projížděla kolem Božích muk, a pískla na mě: „Ahoj!“. V hospodě v Eibenthalu, ve vesnici o počtu cca 400 obyvatel jsou dvě, se ke mně přišoural hospodský s nabídkou lahvače, či točeného piva; jeho paní přešla z lokálu do vedlejší místnosti, kde měli dobře zásobený vesnický obchůdek se vším, co člověk nezbytně potřebuje ke spokojené existenci...

Děkuji Ti, Evo, za zajímavý rozhovor a snad i tip na takřka skautsky strávený výlet či dovolenou, ale i za námět k zamyšlení, jak se žije některým českým menšinám v zahraničí.

S Evou Pichovou si nejen o české menšině v rumunském Banátu povídal

Miloš Hromádka